

Til Liedutvalget
Fra Nettverk for geografi fagdidaktikk

Timetallet til geografifaget #fagfornyelsen

Med utgangspunkt i den pågående fagfornyelsesprosessen, har det kommet en rekke innspill fra skolesektoren. En god del av innspillene til geografi omhandler timetallet. 50 % av innspillene til geografi peker på at timetallet ikke er realistisk i forhold til målet i overordnet del, nemlig å skape dybdelæring. Hvis man ser på lærere, de som faktisk underviser faget, er tallet på over 60%.

Vi ønsker med utgangspunkt i disse innspillene å høre hva Liedutvalget ser for seg med tanke på struktur - og timetall når det gjelder geografifaget, og vil her vise til fire hovedargumenter sektor tar opp for å øke timetallet.

1 – Dybdelæring:

Dybdelæring er et av målene med fagfornyelsen. Geografi er det eneste faget der både samfunnsvitenskapelige og naturvitenskapelige perspektiver er integrert i selve kjernen av faget. I geografi møtes mange fagområder, noe som gir en syntetiserende rolle og som binder sammen kunnskaper fra flere fag (Holt-Jensen, 2007). Geografi kan slik sett bidra til den dybdelæringen fagfornyelsen etterspør.

2 – Bærekraftig utvikling:

Bærekraftig utvikling ett av tre tverrfaglige temaer som skal vektlegges i de nye læreplanene (St.Meld. 28 (2015-2016)). Bærekraftig utvikling og globalisering er i geografi eget kjerneelement, som altså definerer geografifaget (Kunnskapsdepartementet, 2018). For å se utvikling og miljø i sammenheng, trengs både en naturvitenskapelig og en samfunnsvitenskapelig tilnærming (Sætre, 2016). Som syntesefag kan geografi spille en nøkkelrolle for en helhetlig forståelse av komplekse globale problemstillinger, der elementer fra flere fag griper inn i hverandre. Dette vil kunne ruste elevene for framtiden.

3 – Fagets status:

I flere land har geografi som skolefag høy status og høyt timetall (Holt-Jensen, 2007). Vi kan for eksempel se til Storbritannia, Finland, Polen og Nederland (Holt-Jensen, 2007). I Norge er geografi per i dag det minste og det eneste faget med kun 2 timer av fellesfagene, og kun obligatorisk fag på ett av trinnene i videregående skole. På grunnskolen er ikke geografi et eget fag, men inngår som del av samfunnsfag. I kjølvannet av fagfornyelsen vil heller ikke geografi ha et eget hovedområde lenger. Det er mange fordeler ved å ta vekk de gamle hovedområdene, for geografifagets del kan det samtidig bidra til at faget blir mindre synlig.

4 – Reform 94 og timetallsreduksjonen:

Reform 94 kuttet geografi uten at det lå en helhetlig vurdering til grunn. I tilbakeblikk innrømmet daværende utdanningsminister Gudmund Hernes at kuttet og timetallsreduksjonen var tilfeldig. Når Liedutvalget nå skal foreslå timefordeling og organisering i fremtidens videregående opplæring, er dette en anledning til å foreta en helhetlig vurdering av geografifagets rolle.

Sammenfatning av innspill fra skolesektor til fagfornyelsen

For å underbygge disse argumentene viser vi her til noen av høringsinnspillene, som kom inn i forbindelse med Utdanningsdirektoratets høringsrunde på utkast til læreplaner (2018).

«Vi mener at læreplanen gir gode rammer for dybdelæring, og at læreplanen tar høyde for det særskilte ansvar geografi bør ha for temaet bærekraftig utvikling. Ingen andre fag legger i samme grad opp til syntesetenking som geografi. Geografifagets egenart er nettopp det å se natur og samfunnsfag i sammenheng. Derfor mener vi, som også nevnt i forrige rubrikk, at geografis timetall bør utvides. Alternativet er at læreplanen gjøres mer overfladisk enn den nå framstår, og dette mener vi blir helt feil med tanke på at bærekraftig utvikling er ett av de tverrfaglige temaene i overordnet del» (NTNU, Felles programråd for lektorutdanningene i geografi og samfunnsfag, 2018).

«I geografi handler dybdelæring om å se helhet og sammenheng. Geografi har en spesiell rolle som brobygger mellom fagdisipliner. Bredde kan virke som en motsetning til dybdelæring, men det er en forutsetning for dybdelæring.

Vi mener at læreplanen gir gode rammer for dybdelæring, og at læreplanen tar høyde for det særskilte ansvar geografi bør ha for temaet bærekraftig utvikling. Ingen andre fag legger i samme grad opp til syntesetenking som geografi. Geografifagets egenart er nettopp det å se natur og samfunnsfag i sammenheng. Derfor mener vi, som også nevnt i forrige rubrikk, at geografifagets timetall bør utvides. Alternativet er at læreplanen gjøres mer overfladisk enn den nå framstår, og dette mener vi blir helt feil med tanke på at bærekraftig utvikling er ett av de tverrfaglige temaene i overordnet del. Vi må bli et tre-timers fag igjen. Dette vil gjøre det lettere med større arbeid som f.eks. Feltarbeid, tverrfaglighet og dybdelæring», (Nettverket for samfunnsfag/ historie/ religion/ geografi i Trøndelag Fylkeskommune, 2018)

«I geografi handler dybdelæring om å se helhet og sammenheng. Geografi har en spesiell rolle som brobygger mellom fagdisipliner. Bredde kan virke som en motsetning til dybdelæring, men det er en forutsetning for dybdelæring. Konklusjon: vi ønsker oss 3 timer geografi i uka», (Byåsen vgs, 2018)

«Faget er sårbart med kun 90 minutter per uke. Kjerneelementene er så omfattende at timetallet bør økes. Siden geografifaget er et syntesefag, mellom samfunnsfag og naturfag er det en viktig brobygger mellom ulike fagkompetanser og interesser i samfunnet. I et fremtidsperspektiv vil geografifaget kunne gi ballast i møte med ulike utfordringer. Læreplanen legger til rette for dybdelæring, men det spørs om rammetimetallet gjør det», (Sandefjord videregående skole, 2018)

«Vi mener at læreplanen gir gode rammer for dybdelæring, og at læreplanen tar høyde for det særskilte ansvar geografi bør ha for temaet bærekraftig utvikling. Ingen andre fag legger i samme grad opp til syntesetenking som geografi. Geografifagets egenart er nettopp det å se natur og samfunnsfag i sammenheng. Derfor mener vi, som også nevnt i forrige rubrikk, at geografis timetall bør utvides. Alternativet er at læreplanen gjøres mer overfladisk enn den nå framstår, og dette mener vi blir helt feil med tanke på at bærekraftig utvikling er ett av de tverrfaglige temaene i overordnet del». (Strinda vgs, 2018)

«Geografifaget har blitt stadig viktigere i de seneste årene, med økt fokus på bærekraftig utvikling og utfordringer med klimaforandringer. Det er veldig leit at det bare er satt av to timer i uken til geografi. Om man skal kunne utføre feltarbeid og få til dybdelæring, må faget ha flere timer. Tre timer i uken i geografi, i stedet for to, ville gjort en stor forskjell» (Ane Kirstine Bruland, Arendal vgs)

«Læreplangruppa skal ha ros for å ha klart å redusere antallet læreplanmål uten å slippe kjernen i faget av syne. Vi er enige i at feltarbeid og utforskning bør prioriteres, da dette gir god trening i problemløsning og er en god arena til å øve medborgerskap. Samtidig vil dette kreve at det settes av mye tid. Med kun 2x45 minutter/ei arbeidsøkt i uka vil selvstendige prosjekter

beslaglegge en lang periode når det skal gjennomføres med utvikling av problemstillinger, feltarbeid, veiledning og presentasjoner i en klasse på 30+ elever. (Noe vil kunne løses ved å ta bort 'selvvalgt' problemstilling, fordi lærer da lettere vil kunne sette begrensinger på omfang og samarbeide på tvers av fag.) I tillegg er geografi i en særstilling når det gjelder å bygge bro mellom naturfaglige og samfunnsfaglige temaer spiller faget en nøkkelrolle i å forklare klimaendringer og bærekraftig utvikling. Det er derfor vår mening at faget bør tilbake til timetallet det hadde tidligere med 3x45 timer i uka». (Sørumsand Videregående, 2018)

«Slik vi ser det må geografi bli et trettimersfag for å kunne gjennomføre feltarbeid på en grundig og lærerik måte. I geografi handler dybdelæring om å se helhet og sammenheng. Geografi har en spesiell rolle som brobygger mellom fagdisipliner. Bredde kan virke som en motsetning til dybdelæring, men det er en forutsetning for dybdelæring. Vi føler at fokuset på bredde har forsvunnet litt, og da spesielt med tanke på det første kompetansemålet» (Thora Storm vgs, 2018)

Vi ønsker med utgangspunkt i disse innspillene å høre hva Liedutvalget ser for seg med tanke på struktur - og timetall når det gjelder geografifaget?

Mvh Anne Kristine Østerås og Judith Klein, på vegne av nettverk for geografi fagdidaktikk